

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากล*
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF MICE INDUSTRY FROM
THE COMMUNITY TO THE WORLD

จิรภา สุขนวนิช

Jirapa Suchonwanich

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkomrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: suchon.ying@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์ของไทยสู่สากล เนื่องจากอุตสาหกรรมไมซ์ หรือ MICE สังกัดสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างมากในหลายประเทศและประเทศไทยที่ริเริ่มการพัฒนาอย่างจริงจังในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงการแข่งขันโดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวในระดับชุมชนและท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งจนสามารถชื่อเสียงให้กับประเทศไทยในหลายพื้นที่ทั้งนี้การขยายตัวของอุตสาหกรรมไมซ์ หรือ MICE ในชุมชนทั้งภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน และภาคกลางล้วนแล้วแต่มีความแตกต่างกันไปด้วยภูมิศาสตร์ทางพื้นที่ วัฒนธรรม ความเชื่อ และประเพณีนิยม ทำให้ความสนใจแต่ละจุดและความแตกต่างของผู้ร่วมงานมิได้หยุดอยู่กับที่ใดที่หนึ่งซึ่งชุมชนไทยสามารถพัฒนาแบบก้าวกระโดด ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการจัดการประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) อาจจะต้องวิเคราะห์จุดร่วมและจุดต่างเพื่อความหลากหลายของกิจกรรม การนำเสนอเรื่องราวเพื่อเชิญชวนและประชาสัมพันธ์ การสร้างอิทธิพลทางความคิด จากพื้นฐานทางวัฒนธรรม และลักษณะพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ เช่น ภาคเหนือควรได้รับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งพระพุทธศาสนา ภาคกลางควรได้รับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม อารยธรรมความเก่าแก่ของอารยธรรมสุโขทัย อโยธยา ภาคอีสานควรได้รับการส่งเสริมกิจกรรมความเชื่อที่ผูกโยงกับวิถีชีวิตพื้นบ้าน รวมทั้งประเพณีต่าง ๆ และภาคใต้ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับหนังตะลุง

คำสำคัญ: อุตสาหกรรมไมซ์; ชุมชน; สู่สากล

Abstract

This article aimed to present the guidelines for developing the Thai's MICE industry to the world due to the MICE Industry or MICE under the Thailand Convention and Exhibition Bureau (Public Organization) is a business that has received a lot of attention in many countries. And Thailand, which has initiated serious development in the past two decades, has given Thailand a competitive advantage, especially in the tourism sector at the community and local level, which is strong enough to be famous for Thailand in many areas. The MICE industry or MICE in the communities in the North, the South, the Northeast, and the Central Region are all different from each other due to geography, culture, beliefs, and traditions. Causing each point of interest and differences of participants to not stop somewhere where the Thai community can develop in a leap forward which the Office of the Convention and Exhibition Promotion (Public Organization) may have to analyze common points and differences for the diversity of presenting stories to invite and publicize by creating influence on ideas from cultural background and characteristics of the geographic area for example, the northern region should be promoted as a cultural tourism destination. Ethnic diversity including Buddhism The central region should be promoted in arts and culture. Ancient civilizations of Sukhothai, Ayutthaya and Krung Rattanakosin and boat racing traditions Isan should be encouraged to promote belief activities that are linked to local ways of life. Including various traditions and the southern region should be promoted and develop knowledge about Nang Talung, Manohra, Songbok and religious diversity. In addition, the boat racing tradition, therefore, culture, civilization, and valuable traditions All of them have differences that should be developed from community products to more international ones, just like the Phi Ta Khon tradition of the people of Loei Province.

Keywords: MICE Industry; Community; To International

บทนำ

อุตสาหกรรมไมซ์เป็นธุรกิจบริการที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตขึ้น นอกจากนี้ยังเกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาและลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ก่อให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้ไปสู่ธุรกิจท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ทุกภูมิภาคทั่วประเทศ อุตสาหกรรมไมซ์ก่อให้เกิดการส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศไทยให้เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันอุตสาหกรรมไมซ์ยังคงเติบโตและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กระจายการจัดงานไปทั่วประเทศ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย วิเคราะห์และปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้ทันกับความต้องการของตลาด จะทำให้อุตสาหกรรมไมซ์นั้นเป็นหนึ่งในธุรกิจหลักที่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

นโยบายในการยกระดับอุตสาหกรรมไมซ์ ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อให้ตลาดไมซ์เติบโต ด้วยการนำความโดดเด่นซึ่งมีเอกลักษณ์แตกต่างกันในแต่ละชุมชน มาสร้างมูลค่าและนำเสนอคุณค่าที่แตกต่างกัน ประเทศไทยเป็นดินแดนที่มีธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีประเพณีที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ หากแยกรายละเอียดแต่ละภูมิภาค จะพบว่าภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีความโดดเด่นในเรื่องของความพร้อมรองรับด้านการจัดประชุมและนิทรรศการ มีสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค บุคลากรและสถานที่จัดงาน ภาคอีสานพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูง ราบสูงหรือภูเขา เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิ เกษตรกรรม ภูมิปัญญาอารยธรรมและวิถีชีวิตลุ่มน้ำโขง มีเอกลักษณ์จากการผสมผสานที่หลากหลายชุมชน ภาคตะวันออกมีความอุดมสมบูรณ์ของดิน มีพื้นที่ทั้งภูเขาและทะเล โดดเด่นเรื่องของธุรกิจเพาะปลูกผลไม้และธุรกิจพลอย ภาคเหนือเป็นพื้นที่ภูเขาสูง ไฮไลต์คือเป็นจุดสูงสุดของประเทศไทย มีวัฒนธรรมวิถีชีวิตล้านนาที่โดดเด่นรวมถึงธุรกิจด้านสุขภาพ การเกษตรและหัตถกรรม และภาคใต้ นอกจากจะมีชื่อเสียงในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามแล้ว ยังมีความโดดเด่นเรื่องการเชื่อมโยงวัฒนธรรมและเศรษฐกิจกับประเทศใกล้เคียง โดยนโยบายนี้มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มเส้นทางใหม่ให้นักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ที่นอกจากจะได้มาเข้าร่วมประชุมแล้วยังได้เที่ยวในสถานที่รองรับสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มไมซ์ควบคู่ไปด้วย

ในปัจจุบัน ธุรกิจไมซ์ (MICE) เป็นที่ได้รับความสนใจจากนานาชาติ โดยเฉพาะประเทศที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นหลัก อย่างเช่นประเทศไทยที่ปัจจุบันกำลังถูกจับตามองอย่างมากจากนักท่องเที่ยวหรือบริษัทต่างชาติ เนื่องจากประเทศไทยจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างความประทับใจให้กับชาวต่างชาติ ยังมีความได้เปรียบอีกหลายอย่าง เช่น มนต์เสน่ห์แห่งประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศที่น่าสนใจ อาหารไทยที่มีรสชาติชวนหลงใหล สถานที่จัดประชุม สถานที่รับรองได้มาตรฐาน และที่สำคัญเสน่ห์จากการต้อนรับ

ข้อดีของความงามของรอยยิ้มคนไทยที่ไม่ว่าชนชาติใดได้สัมผัสก็ไม่มีวันลืม ทำให้ประเทศไทยเป็นที่ต้องการของตลาดธุรกิจไมซ์จากหลาย ๆ ประเทศ และคาดการณ์ว่าในอนาคตจะถูกผลักดันให้เติบโตยิ่งขึ้นหลายเท่าตัว เนื่องจากนอกจากธุรกิจไมซ์จะส่งผลโดยตรงกับธุรกิจการท่องเที่ยวแล้ว ยังสามารถช่วยกระจายรายได้ไปยังธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อีกภายในตัว ซึ่งถือเป็นการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดีจากการช่วยส่งเสริมการสร้างรายได้ให้กับบุคลากรภายในประเทศด้วยกัน โดยมีทั้งหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง เช่น หน่วยงานการท่องเที่ยว องค์การบริหารจัดการอีเวนต์ ศูนย์จัดการประชุม โรงแรม ร้านอาหาร และหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น บริการจัดเลี้ยงประชาสัมพันธ์ ร้านดอกไม้ สถานที่จัดงาน เป็นต้น ซึ่งความน่าสนใจในธุรกิจไมซ์ ก็คือ เมื่อธุรกิจไมซ์มีการขยายตัวเติบโตมากขึ้นความต้องการของตลาดแรงงานก็จะสูงขึ้น เนื่องจากงานที่เกี่ยวข้องกับองค์กรธุรกิจไมซ์มีความหลากหลาย เมื่อตลาดธุรกิจไมซ์ขยายตัว ตลาดแรงงานด้านบุคลากรก็จะเติบโตตามไปด้วย นักเรียนนักศึกษาหรือผู้ที่มีความสนใจในการทำงาน แบบต้อง Active ก็จะมีโอกาสในการเลือกสรรงานมากขึ้น (บริษัท แดช เอ็มวี จำกัด, 2565)

เพราะฉะนั้น ธุรกิจไมซ์ (MICE) หรืออุตสาหกรรมไมซ์ในประเทศไทยน่าจะเป็นโอกาสทองของชุมชนไทยในปัจจุบันที่ปรากฏความเข้มแข็งอย่างมากมาย ซึ่งหากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและตรงกับความต้องการ เชื่อได้ว่าจะช่วยสร้างคุณค่าของชุมชนสู่ความเป็นสากลหนึ่งในโลกจากต้นทุนและความโดดเด่นและอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน

ความโดดเด่นและอัตลักษณ์ของชุมชนไทย

ลักษณะชุมชนภาคเหนือ ชุมชนในภาคเหนือส่วนใหญ่ตั้งเป็นกระจุกเล็ก ๆ กระจายกันอยู่ตามริมลำน้ำ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง แต่ละแห่งไม่มีขนาดใหญ่เหมือนกับทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง แต่มักกระจายอยู่ตามพื้นที่ในแต่ละหุบเขา หรือท้องถื่นใหญ่ ๆ ที่มีหลายชุมชนอยู่รวมกัน มักจะสร้างวัดหรือสถูปเจดีย์ขึ้นตามไหล่เขา หรือบนเขา มองเห็นแต่ไกลเพื่อเป็นแหล่งศูนย์รวมจิตใจสำหรับผู้คนที่อยู่ในชุมชน หรือต่างชุมชนกันมาราบไว้ และประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งมีงานประเพณีรื่นเริงกันเมื่อถึงเทศกาลการสร้างวัดหรือพระธาตุเจดีย์ อันเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของท้องถื่นดังกล่าวนี้ เป็นประเพณีที่มีมาแล้วแต่โบราณ จึงมักพบซากวัดร้าง หรือพระสถูปเจดีย์ร้างบนภูเขา บนดอยอยู่ทั่วไป ยิ่งกว่านั้นผู้ครองบ้านเมืองในอดีต ยังได้สร้างพระมหาธาตุเจดีย์ขึ้นตามภูเขาหรือดอย ที่เป็นประธานของบ้านเมือง โดยพระมหาธาตุเจดีย์เหล่านี้ ได้รับการดูแลปฏิสังขรณ์ให้เป็นศาสนสถานที่สำคัญของบ้านเมืองสืบมาจนทุกวันนี้ อย่างเช่น ที่เมือง

พะเยา มีพระธาตุจอมทอง เมืองแพร่ มีพระธาตุช่อแฮ และเมืองน่าน มีพระธาตุแช่แห้ง เป็นต้น (มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2537)

ลักษณะชุมชนภาคใต้ ภาคใต้เป็นส่วนหนึ่งของคาบสมุทรมาลายู (Malay Peninsula) เริ่มที่บริเวณคอคอดกระที่ประมาณละติจูด 10 องศาเหนือ ยื่นยาวลงไปทางใต้จนถึงประเทศมาเลเซีย มีชายฝั่งทะเลขนานอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านตะวันตกติดทะเลอันดามัน มีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งแบบยุบตัว แคบ เว้าแหว่ง บางแห่งมีภูเขาจดชายฝั่งทำให้เกิดเป็นหน้าผาชันตามแนวชายฝั่งทะเล ด้วยเหตุนี้จึงมีพื้นที่จำกัดและขยายตัวยากจึงเป็นที่ตั้งของชุมชนขนาดเล็ก แต่ด้วยความที่อยู่ด้านตรงข้ามกับอินเดียจึงมีความเหมาะสมต่อการเดินเรือมาขึ้นบกของพ่อค้าชาวต่างชาติ ดังปรากฏหลักฐานว่ามีชุมชนโบราณฝั่งตะวันตกได้พัฒนาขึ้นและมีบทบาทเป็นเมืองท่าสำคัญทางฝั่งทะเลอันดามันอย่างชัดเจนในเวลาต่อมา ส่วนด้านตะวันออกติดทะเลอ่าวไทย มีลักษณะเป็นชายฝั่งแบบยกตัวมีการทับถมของโคลนตะกอนที่แม่น้ำและกระแสน้ำในทะเลพัดพามาทำให้เกิดเป็นที่ราบกว้างขึ้นมีสินทรายปรากฏอยู่ทั้งบนหาดและในพื้นที่น้ำนอกฝั่ง มีความเหมาะสมต่อการตั้งถิ่นฐานและการเพาะปลูกจึงพบร่องรอยชุมชนโบราณอยู่บริเวณเชิงเขาและที่ราบริมฝั่งทะเล ในช่วงแรกเริ่มประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ในพื้นที่ต่าง ๆ ในเวลาต่อมา สำหรับชุมชนโบราณฝั่งตะวันตก (ทะเลอันดามัน) : ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีในช่วงแรกเริ่มประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ในพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้ - จังหวัดระนอง เช่น แหล่งโบราณคดีภูเขาทอง แหล่งเรือโบราณคลองกล้วย เป็นต้น - จังหวัดพังงา เช่น แหล่งโบราณคดีนางย่อน ชุมชนโบราณตะกั่วป่า ประกอบด้วย แหล่งโบราณคดีเขาพระเหนือ แหล่งโบราณคดีเหมืองทอง - เกาะคอเขา (ทุ่งตึก) แหล่งโบราณคดีเขาพระนารายณ์ (เขาเวียง) - จังหวัดกระบี่ เช่น แหล่งโบราณคดีควนลูกปัด (คลองท่อม) เป็นต้น - จังหวัดตรัง เช่น แหล่งโบราณคดีนาพละ เป็นต้น ชุมชนโบราณฝั่งตะวันออก (อ่าวไทย) : ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีในช่วงแรกเริ่มประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ในพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้ จังหวัดชุมพร เช่น แหล่งโบราณคดีเขาสามแก้ว แหล่งโบราณคดีเขาเสก เป็นต้น จังหวัดสุราษฎร์ธานี เช่น แหล่งโบราณคดีวัดอัมพาวาส แหล่งโบราณคดีวัดศาลาทึง แหล่งโบราณคดีท่าชนะ แหล่งโบราณคดีแหลมโพธิ์ แหล่งโบราณคดีไชยา แหล่งโบราณคดีพุนพิน แหล่งโบราณคดีเขาศรีวิชัย แหล่งโบราณคดีเวียงสระ เป็นต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น แหล่งโบราณคดีริมคลองท่าเรือและบ้านเกตุกาย แหล่งโบราณคดีเขาคา แหล่งโบราณคดีท่าศาลา-ลิชล แหล่งโบราณคดีโมคลาน แหล่งโบราณคดีตุมปัง เป็นต้น จังหวัดสงขลา เช่น แหล่งโบราณคดีสทิงพระ แหล่งเตาปะโอ เป็นต้น จังหวัดปัตตานี เช่น แหล่งโบราณคดียะรัง เป็นต้น (ผาสุข อินทราวุธ, 2545)

ลักษณะชุมชนภาคอีสานหรือตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในบริเวณที่ราบสูง ซึ่งเป็นบริเวณภายในที่ไม่มีทางติดต่อกับทะเล มีแต่เทือกเขาล้อมรอบและมีสภาพคล้ายแอ่งกระทะ ที่เทลาดจากที่สูงทางตะวันตก ลงสู่ที่ลุ่มต่ำทางด้านตะวันออก ที่มีแม่น้ำโขงเป็นขอบเขตทางตะวันตกมีเทือกเขาเพชรบูรณ์ และดงพระยาเย็นกั้นออกจากที่ราบลุ่มเขมรต่ำ ส่วนทางด้านตะวันออก แม้ว่าจะมีลำแม่น้ำโขงกั้นเขตออกจากประเทศลาว ก็มีทิวเขาภูพานกั้นเป็นขอบชั้นใน ตัดออกจากบริเวณจังหวัดมุกดาหารผ่านจังหวัดกาฬสินธุ์ และสกลนครไปยังอุดรธานี ทำให้บริเวณที่ราบสูงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งออกเป็น 2 แอ่งใหญ่ คือ แอ่งสกลนครทางเหนือ มีลำน้ำสายเล็กหลายสาย เช่น แม่น้ำสงครามและแม่น้ำก่ำ ไหลผ่านไปออกแม่น้ำโขง ส่วนอีกแอ่งหนึ่งคือ แอ่งโคราชอยู่ทางใต้ มีแม่น้ำมูล และแม่น้ำชีตลอดจนลำน้ำที่เป็นสาขาอีกหลายสายหล่อเลี้ยง

จากหลักฐานทางโบราณคดีพอกำหนดได้ว่า ชุมชนมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์เหล่านี้ กระจายกันอยู่ตั้งแต่บริเวณอำเภอกุมภวาปี ผ่านอำเภวาริชภูมิ อำเภอพนมไปจนเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งอยู่บริเวณรอบหนองหาน สกลนคร การตั้งหลักแหล่งชุมชนในบริเวณนี้ มีสืบเนื่องเรื่อยมา จนถึงสมัยที่เกิดศิลปะแบบทวาราวดี อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 12-16 และศิลปะแบบลพบุรี หรือศิลปะขอมในประเทศไทย อายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 12-18 ดังเห็นได้จากการพบโบราณวัตถุ โบราณสถาน และร่องรอยเมืองโบราณที่มีคูน้ำล้อมรอบเป็นหลักฐานให้เห็น ส่วนในบริเวณที่ราบลุ่มต่ำใกล้กับลำน้ำโขงนั้น ไม่ปรากฏร่องรอยชุมชนมนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ เพราะเป็นบริเวณที่น้ำท่วมถึงในฤดูน้ำ ไม่เหมาะกับการตั้งแหล่งที่พักอาศัยเพ็งมาเกิดมีชุมชนขึ้น ในสมัยหลังประมาณพุทธศตวรรษที่ 22-23 ลงมา คนส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่ง ก็เป็นพวกคนลาวที่เคลื่อนย้ายลงมาจากเมืองหลวงพระบาง และเวียงจันทน์ ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง ในปัจจุบันการตั้งหลักแหล่งของผู้คนในแอ่งสกลนครกระจายอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณฝั่งแม่น้ำโขงนั้น มีบ้านเล็กเมืองน้อยเรียงรายอยู่ค่อนข้างหนาแน่น และอาศัยที่ดินตามชายฝั่งแม่น้ำโขงเป็นแหล่งปลูกฝัก ยาสูบ และพืชพันธุ์อื่น ที่นอกเหนือไปจากการปลูกข้าว (มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2537)

ลักษณะชุมชนภาคกลาง บริเวณที่จัดว่าอยู่ในภาคกลางของประเทศไทยนั้น คือที่ราบลุ่มของลำน้ำปิง ยม น่าน ตอนล่าง ซึ่งอยู่ในจังหวัดตาก อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พิจิตร สุโขทัย และกำแพงเพชร ลงมาถึงแม่น้ำเจ้าพระยา นับตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์มาจนถึงอ่าวไทย โดยมีจังหวัดเพชรบุรีเป็นฐานทางด้านตะวันตก และจังหวัดชลบุรีทางตะวันออกเฉียงเหนือความอุดมสมบูรณ์ของที่ราบลุ่มในภาคกลางนี้ เหมาะแก่การเป็นแหล่งปลูกข้าวที่ดี ทุก ๆ ปี แม่น้ำ และลำน้ำหลายสาย จะพัดพาโคลนตะกอนมาทับถมพื้นที่ราบลุ่มในฤดูน้ำ ทำให้เกิดปุ๋ยธรรมชาติ เหมาะกับการเพาะปลูกอย่างค่อนข้างถาวร

ไม่จำเป็นต้องโยกย้ายพื้นที่ทำการเพาะปลูกอย่างการทำไร่บนที่สูงตามภูเขา ในบริเวณที่ราบลุ่มนี้จึงเหมาะกับการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของมนุษย์ เหตุนี้บรรดาบ้านเมืองในภาคกลาง โดยเฉพาะบริเวณภาคกลางตอนล่างในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา จึงมีการตั้งถิ่นฐานตามริมฝั่งแม่น้ำและลำน้ำหลายสาย โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นเมืองนั้น มักเกิดขึ้นตรงที่มีลำน้ำหลายสายมาบรรจบกัน หรือไม่ก็ตรงคลองที่ขุดมาบรรจบกับแม่น้ำใหญ่ โดยเฉพาะในสมัยหลังที่ใช้แม่น้ำลำคลองเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญในการติดต่อค้าขายกับชุมชนอื่น ๆ

หลักฐานทางโบราณคดีเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานในภาคกลาง ได้ชี้ให้เห็นในสมัยโบราณ บ้านเมืองเกิดขึ้นในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตภาคกลางตอนล่างก่อน เพราะมีการเคลื่อนย้ายของกลุ่มชน ที่เคยตั้งชุมชนอยู่ตามที่ราบชายเขาทางด้านตะวันตก และตะวันออกลงสู่ที่ราบลุ่มต่ำของแม่น้ำลำคลอง จนเกิดเป็นบ้านเมืองขึ้นในสมัยทวารวดี คือ ประมาณพุทธศตวรรษที่ 11-12 ลงมา ตัวอย่างของเมืองใหญ่ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคนี้ได้แก่ เมืองอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี เมืองนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เมืองคูบัว จังหวัดราชบุรี เมืองละโว้ จังหวัดลพบุรี เมืองศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี และเมืองพระรถ จังหวัดชลบุรี อย่างไรก็ตาม การปรับตัวเองเข้ากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และทางภูมิศาสตร์ของผู้คนที่สร้างบ้านสร้างเมืองอยู่ในบริเวณภาคกลาง ทั้งสองเขตนี้ มีลักษณะที่ง่ายไม่จำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีขึ้นมาดัดแปลง หรือควบคุมธรรมชาติแต่อย่างใด เพราะชุมชนมักตั้งอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่มีใช้ตลอดปี และเมื่อถึงฤดูกาลก็มีฝนตก ทำให้มีการเพาะปลูกพืชพันธุ์ทางเศรษฐกิจได้สม่ำเสมอ ไม่จำเป็นต้องมีการชลประทานน้ำเพื่อส่งเสริมให้การเพาะปลูกได้ผลดี เกี่ยวกับเรื่องน้ำท่วม ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา ในจดหมายเหตุของบาทหลวง เดอ ชัวซี ซึ่งได้เดินทางมากรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. 2228 พร้อมกับคณะทูตเดอโซมงค์ และพำนักอยู่ในเมืองไทยร่วม 3 เดือน ได้เขียนอธิบายไว้ว่า สมเด็จพระนารายณ์มหาราช จะเสด็จไปประทับที่ละโว้ในช่วงฤดูน้ำหลาก เพราะในระยเวลานั้นกรุงศรีอยุธยาจะถูกน้ำท่วมเจ็จนองไปหมด ปราบฏการณ์เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่า ในสมัยนั้นผู้คนที่อยู่รอบ ๆ พระนครศรีอยุธยา และจังหวัดใกล้เคียง สามารถปลูกข้าวอย่างง่าย ๆ ได้ โดยการหว่านลงบนที่นา หลังจากไถแล้วและปล่อยให้ต้นข้าวโตเองในยามที่น้ำไหลท่วมที่นา เมื่อถึงฤดูกาล ไม่มีการจัดการทน้ำและชลประทานแต่อย่างใด เหตุนี้ เมื่อเกิดฝนฟ้าแล้งขึ้นบางปี จึงเกิดข้าวยากหมากแพง (มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2537)

สรุปได้ว่า การพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ซุงจากชุมชนสู่สากล ภายใต้บริบทของชุมชนและสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ชุมชนมีผลต่อการการพัฒนาอุตสาหกรรมไม้ซุงได้อย่างน่าสนใจที่สามารถสร้างความแตกต่างไปด้วยประสบการณ์และความท้าทายใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก อีกทั้งผู้จัดงานหรือจัดนิทรรศการสามารถนำเสนอรูปแบบ วิธีการ

การท่องเที่ยวแบบคู่ขนานได้อย่างลงตัว นอกจากนี้ลักษณะชุมชนของสังคมจะมีความหลากหลายไปด้วยความพร้อมที่จะรองรับการให้บริการทุกรูปแบบตามความต้องการอย่างสะดวกสบายแก่ผู้มาเยือนได้ทั้งคนภายในประเทศและภายนอกประเทศ แต่ถึงอย่างไรก็ตามการออกแบบกิจกรรมอาจจะต้องมีกำหนดลักษณะกิจกรรมและความตื่นตัวของลักษณะทางกายภาพที่สามารถเอื้ออำนวยให้กับผู้ร่วมงามด้วยจึงจะสามารถสร้างความประทับใจมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากล

แนวความคิดพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์ถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศอย่างยิ่ง เพราะรายได้จากอุตสาหกรรมไมซ์จัดเป็นรายได้ในภาคบริการที่มีจำนวนมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณภาพการบริการเกินดุลและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศปรับตัวดีขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 6 ด้านประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ความมั่นคงและปลอดภัย การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในท้องถิ่น ภาพลักษณ์และสิ่งดึงดูดใจ และบุคลากรด้านไมซ์ (ดุชฎี ช่วยสุข และดลฤทัย โกวรธนะกุล, 2558) ถือได้ว่าองค์ประกอบเหล่านี้ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดองค์ประกอบต่อการพัฒนาเพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น

แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากล สามารถทำให้เกิดกระแสความอยากหรือความต้องการการท่องเที่ยวที่สามารถยกระดับไปสู่ความเป็นสากล เฉกเช่นเดียวกับกับเมือง เช่น กรุงโรม (Rome) อิตาลี (Italy) เมืองมาราเกช (Marrakech) โมร็อกโก (Morocco) มัลดีฟส์ (Maldives) สาธารณรัฐมัลดีฟ (Republic of Maldives) และกรุงเทพมหานคร เป็นต้น ทั้งนี้การพัฒนาเมืองให้มีศักยภาพสู่การเป็นไมซ์นั้น จะต้องมี การสนับสนุนในด้านนโยบายด้านบุคลากร ด้านงบประมาณที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งมีการสนับสนุนกิจกรรมทางการตลาดของงานแสดงสินค้าหรืองานไมซ์อื่น ๆ พร้อมกับการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้จัดงาน (Xin et al., 2008) จะเห็นได้ว่าเมืองเหล่านี้ได้รับการขนานนามว่าเป็นเมืองที่สวยงามและน่าอาศัยตามลักษณะการจัดอันดับและการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนหลายร้อยเมืองทั่วโลก เพราะเมืองเหล่านี้เป็นทั้งประวัติศาสตร์ ความเป็นมาที่น่าสนใจ ความสวยงาม ความปลอดภัย ความทันสมัย และความเป็นธรรมชาติจนคนทั่วโลกยกย่องให้กลายเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวและไปเยี่ยมชม ดังนั้น ชุมชนของไทยน่าจะเป็นหนึ่งในเมืองหรือชุมชนที่ควรจะค้นหาคำตอบในลักษณะการพัฒนาชุมชนไปสู่ความเป็นสากล ประกอบคนไทยเป็นมิตรไมตรี ยิ้มง่าย และมีการต้อนรับที่อบอุ่นอย่าง

มากต่อแขกผู้มาเยือน ซึ่งอาจต้องวิเคราะห์ประเด็นลักษณะชุมชนแต่ละภาคที่มีความแตกต่างเพื่อความชัดเจนถึงแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากล ดังนี้

ภาคเหนือควรได้รับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพราะมีศักยภาพของพื้นที่ในการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องจากภาคเหนือมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เก่าแก่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากชุมชนภาคอื่น ๆ เช่น บ้านเสานัก บ้านหลุยส์ วัดประตูปอง อีกทั้งยังมีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ที่สืบทอดกันมาแต่โบราณ เช่น การฟ้อนผีปวย่า ประเพณีตานข้าวหอมต่อ ประเพณีตานข้าวใหม่ ประเพณีตานเปรตพลี เป็นต้น และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรใช้มาตรฐานและตัวชี้วัดการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะชุมชนภาคเหนือหลายชุมชนที่มีความเก่าแก่ตั้งแต่โบราณหลายจังหวัด และมีวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์ อีกทั้งชุมชนภาคเหนือมีความพร้อมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย, 2561) นอกจากนี้ ภาคเหนือยังมีลักษณะพหุวัฒนธรรม เช่น วิถีชีวิตของม้งเป็นครัวเรือนขยายขนาดใหญ่ มลาบรีพัฒนาจากนักล่าไปสู่เกษตรกร ไทยพวนและไทยลื้อใช้วัฒนธรรมต่อรองทางการเมืองและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว มีภาษาและจารีตประเพณีของชาวดารอางที่ยังคงไว้ คือ ภาษา เครื่องแต่งกาย ตำนาน พิธีกรรม และการตั้งชื่อ มีเชื้อชาติและอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ของชาวอาข่าและชาวเมี่ยน แทรกซึมในชีวิตประจำวันและมีความสัมพันธ์กับสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ย้ายมาอยู่ในอำเภอแม่สอดมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่เริ่มจากความร่วมมือไปสู่การผสมกลมกลืนด้วยการสมรสและมีบุตรร่วมกัน มีการแบ่งแยกในเรื่องเขตที่อยู่อาศัยแต่ไม่แบ่งแยกเรื่องศาสนาและเพศ (พิพัฒน์ จรัสเพชร, 2564) อีกทั้งในชุมชนล้านนายังมีพระพุทธศาสนาเป็นบ่อเกิดแห่งความเชื่อความศรัทธา สร้างค่านิยมทางวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านศิลปกรรม ด้านการปกครอง ด้านภาษา ตัวอักษร ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่อาศัยปัจจัยสี่ คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค แม้ว่าชาวล้านนาจะมีศรัทธาแรงกล้าในพุทธศาสนาแต่ ความเชื่อดั้งเดิมเรื่องการนับถือ ผี ก็ยังปรากฏอยู่ในสังคมชาวล้านนา ความเชื่อทั้งสองอย่างนี้อยู่คู่เคียงกัน พระพุทธศาสนาในล้านนาจึงมีความโดดเด่นในการผสมผสานความศรัทธาและความเชื่อ การนับถือผี คติในศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธเข้าด้วยกัน (ลิขิต มาแก้ว, 2558)

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากล จะต้องมองถึงประเด็นสำคัญ ๆ ของภาคเหนือ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และพระพุทธศาสนาจะสามารถมอบประสบการณ์ที่โดนใจมากกว่า โดยส่งมอบคุณค่าของชุมชนที่มีองค์ประกอบอย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นสากลได้อย่างดี

ภาคกลาง ควรได้รับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม อารยธรรมความเก่าแก่ของอารยธรรมสุโขทัย อยุธยา กรุงรัตนโกสินทร์ และประเพณีการแข่งขันเรือ เพราะจากพื้นฐานของพื้นที่ภาคกลางมีแหล่งโบราณสถานทางวัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ได้แก่ วัดพระแก้ว ราชธานีแห่งราชอาณาจักรอยุธยา เชื่อมโยงให้เกิดความสนใจในแหล่งโบราณสถานอื่น ๆ ในพื้นที่ภาคกลาง เช่น อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์เมืองโบราณอุทอง รวมทั้งแหล่งอารยธรรมก่อนประวัติศาสตร์ บ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี และเกิดความสนใจที่จะศึกษาวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของชาวบ้านภาคกลาง ซึ่งมีเอกลักษณ์ เช่น สำเนียงภาษา เพลงพื้นบ้าน วิถีชีวิตริมแม่น้ำท่าจีนที่ตลาดสามชุก เป็นต้น สามารถสัมผัสอารยธรรมขอมโบราณ สืบสานวิถีการค้าตลาดร้อยปี จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดสุพรรณบุรี และเมืองวรรณคดี ตามรอยยุทธหัตถีถิ่นสุพรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น (จันทร์ทิพย์ ลิ้มทอง, 2554) อีกทั้ง พระราชวังบางปะอิน พระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระปฐมเจดีย์ สะพานข้ามแม่น้ำแคว พระพุทธบาทสระบุรี พระปรางค์สามยอด พระราชวังนารายณ์ราชนิเวศ พระนครคีรี พระพุทธไสยาสน์วัดป่าโมกข์อุทยานแห่งชาติ ทางทะเลเกาะช้าง เป็นต้น และภาคกลางเป็นศูนย์กลางแห่งอารยธรรมมาตั้งแต่โบราณหลายยุคสมัย ดังนั้นจึงเป็น แม่แบบแห่งศิลปกรรม และเป็นแหล่งรวมของช่างฝีมือแขนงต่าง ๆ งานศิลปกรรมทุกสาขาไม่ว่าจะเป็น จิตรกรรม ประติมากรรม และประณีตศิลป์ ล้วนงดงามมีชื่อเสียงอย่างยิ่ง มีหลักฐานปรากฏให้เห็น ชัดเจนในอาราม และพระราชวังที่สร้างในสมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ งานประณีตศิลป์ เช่น ลาดรดน้ำ การประดับกระຈก งานประดับมุก ล้วนมีลวดลายละเอียดอ่อนงดงาม

เพราะฉะนั้น ภาคกลางถือได้ว่าเป็นภาคที่มีประวัติศาสตร์อย่างยาวนานที่สะท้อนถึงความเป็นไทยมากที่สุด รวมทั้งแหล่งศิลปกรรม จิตรกรรม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และสิ่งต่าง ๆ อย่างครบถ้วนมากที่สุดทำให้แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไม่ซ้ำจากชุมชนสู่สากล สามารถสนับสนุนส่งเสริมได้ง่ายกว่าภาคอื่น ๆ ทั้งข้อมูล และพัฒนาการการรองรับผู้มาเยือนได้อย่างเหมาะสมจึงไม่แปลกกว่าทำไมนักท่องเที่ยวหรือการจัดนิทรรศการมักจะเกิดในเขตกรุงเทพมหานครมากกว่าภาคอื่น ๆ เพราะคุณค่าทางมรดกวัฒนธรรมมีความพร้อมที่ยกระดับชุมชนและกิจกรรมไปสู่ระดับสากลได้

ภาคอีสาน ควรได้รับการส่งเสริมกิจกรรมความเชื่อที่ผูกโยงกับวิถีชีวิตพื้นบ้าน รวมทั้งประเพณีต่าง ๆ เพราะภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นอันเนื่องมาจากการพบปะสังสรรค์ระหว่างประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ผู้คนในภาคอีสานมีวิถีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย แม้สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่จะแร้นแค้นแต่ยังคงมีน้ำใจยินยอมอดทน และยังคง สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีเก่าแก่ตามบรรพบุรุษอย่างเคร่งครัด ทั้งใน

เรื่องของภาษาถิ่นที่ใช้ในการสื่อสาร ความเชื่อ เรื่องผีบรรพบุรุษ ผีนา ผีไร่ โดยจะต้องมีพิธี เช่นไหว้อยู่เป็นประจำเพราะเชื่อว่าผีมีอิทธิฤทธิ์สามารถให้คุณให้โทษได้ ประเพณีและการละเล่นพื้นบ้านของภาคอีสานก็โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น ประเพณีแห่ผีตาโชน ประเพณีบุญบั้งไฟ ไหลเรือไฟ การแสดงหมอลำ ดัดพิน เป่าแคน ล้วนแสดงออกถึงความสนุกสนานและมีชีวิตชีวา เพื่อทดแทนกับสภาพภูมิประเทศที่แห้งแล้ง อีกสิ่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมากของภาคอีสานก็คือ อาหาร โดยเฉพาะส้มตำ ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้คนทุกภาคในประเทศไทย โดยเครื่องปรุงหลักที่ขาดไม่ได้สำหรับอาหารอีสาน คือ ปลาร้า หรือที่ชาวอีสานเรียกว่า ปลาแดก (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2559) แต่ถึงอย่างไรก็ดี มรดกภูมิปัญญาอีสานในที่นี้มีนัยถึงมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ยังคงมีอยู่ โดยได้รับการสืบสานและถ่ายทอด อยู่ในพื้นที่ภาคอีสานของประเทศไทย และเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ จึงได้ใช้ลักษณะของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษามรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2559 เป็นสิ่งจัดแบ่งมรดกภูมิปัญญาอีสานออกเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ 1) วรรณกรรมพื้นบ้านและภาษา 2) ศิลปะการแสดง 3) แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรม ประเพณี และเทศกาล 4) ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล 5) งานช่างฝีมือดั้งเดิม การละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว (สถาบันวัฒนธรรมศึกษา, 2561)

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากล ถูกมองภายใต้บริบทของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สวยงามมักผูกติดกับวัฒนธรรมดั้งเดิมอันเป็นมรดกทางภูมิปัญญาสำคัญ ๆ มากมาย อันเป็นจุดเด่นในการยกระดับความพร้อมในการจัดนิทรรศการอย่างเหมาะสมกับผู้คน นักท่องเที่ยวและนักการจัดงานระดับโลกสามารถเข้าไปสู่พื้นที่ภาคอีสานและการนำเสนอได้อย่างน่าประทับใจ แปลกใหม่เฉกเช่นเดียวกับประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ที่ทั่วโลกต่างรู้จัก และหลังไหลไปร่วมงานในทุก ๆ ปี

ภาคใต้ ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับหนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก และความหลากหลายทางศาสนา อีกทั้งประเพณีการแข่งขันเรือ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของผู้คนในภูมิภาคนี้มีความหลากหลายทั้งในด้าน ความเชื่อทางศาสนา มีการนับถือศาสนาทั้งพุทธและอิสลาม ในส่วนของชาติพันธุ์มีการอยู่ร่วมกันทั้งชาวไทยพุทธ ไทยมุสลิม จีน จีน-มลายู (ยะหยา) และชาวเล การแต่งกายก็แตกต่างกันตามเอกลักษณ์ที่บ่งบอกเฉพาะกลุ่มมีประเพณีสารทเดือนสิบซึ่งแสดงออก ถึงความเคารพและกตัญญูต่อบรรพบุรุษ ทั้งยังมีประเพณีและเทศกาลสำคัญอย่างประเพณีชักพระ การแห่ผ้าขึ้นพระธาตุ การแข่งเรือ เทศกาลกินเจ วันฮารีรายอหรือวันอีฎิลฟิตรี นอกจากนี้ภาคใต้เป็นแหล่งรวมศิลปะการแสดงและการละเล่นพื้นบ้านที่มีความสนุกสนาน คึกคักเร้าใจ เช่น การแสดงหนังตะลุง มโนราห์ ลิเกฮูลูรองเง็ง การแข่งขันนกเขาชวา เป็นต้น ส่วนอาหารการกินพื้นถิ่น

ภาคใต้นั้นจะมีเอกลักษณ์ในเรื่องของรสชาติที่จัดจ้าน และเผ็ดร้อน เช่น แกงเหลือง ข้าวยำ แกงไตปลา ผัดสะตอ การประกอบอาชีพนิยมปลูก ยางพารา ปลูกปาล์ม ทำประมง ทำสวนผลไม้เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด และลองกอง ด้วยความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ความเชื่อ ศาสนา และวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ ของภาคใต้เสมือนเป็นการสร้างมนตร์เสน่ห์ในวิถีการดำเนินชีวิตที่เต็มไปด้วยความหลากหลาย ที่ผนวกเข้ากันได้เป็นอย่างดี รวมทั้งความเข้มแข็งของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ก่อให้เกิด เป็นอัตลักษณ์ของผู้คนในภูมิภาคนี้ (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, 2559) อีกทั้งภาคใต้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายตั้งแต่ทะเลฝั่งอ่าวไทยและฝั่งอันดามัน แต่ละแห่งก็สวยงามต่างกันไป รวมไปถึงการพัฒนาให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางด้านการค้าการลงทุน หรือเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นนครแห่งไมซ์ในรูปแบบอื่น ๆ ได้ (Tan Cheong, 2007) นอกจากนี้ยังมีที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติอีกมากมาย อาทิ น้ำตก ภูเขา เขื่อน ไปจนถึงที่เที่ยว Unseen Thailand ที่แสนมหัศจรรย์ขนาดที่ชาวต่างชาติยังใฝ่ฝันมาเห็นด้วยตาตัวเองสักครั้ง นอกจากนี้ สถานที่ท่องเที่ยวภาคใต้ เรื่องอาหารการกินก็อร่อยเหาะอย่าบอกใคร มีทั้งความเผ็ดร้อน มีกลิ่นกลม่อม พริกแกงใต้ที่หอมแบบเฉพาะตัว ผัดสะตอที่โดนใจใครหลายคนไปจนถึงอาหารซีฟู้ดสดใหม่ อัยาศัยของคนท้องถิ่น คนใต้น่ารัก ยิ้มแย้มแจ่มใส โดยเฉพาะชาวบ้านที่อยู่ตามชุมชนต่าง ๆ ที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเสมอ เพียงเท่านั้นก็ทำให้ภาคใต้มีเสน่ห์อย่างล้นเหลือแล้ว (Shopback, 2565)

เพราะฉะนั้น จากลักษณะภูมิศาสตร์อันมีลักษณะของทะเลที่สวยงามมีชื่อเสียงระดับโลก เช่น เกาะภูเก็ต เกาะพีพี หมู่เกาะ สิมิลัน และเกาะอื่น ๆ มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางไปสู่ธรรมชาติที่สวยงาม แต่ถึงอย่างไรก็ตาม แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากลอาจจะต้องมองหาทิศทางที่แปลกใหม่มากขึ้น เช่น การพัฒนา กิจกรรมทางน้ำ กิจกรรมการแข่งขันเรือยาวที่อาศัยนักท่องเที่ยว การพัฒนารสชาติอาหารจากทะเล และอาหารประเภทอื่น ๆ การดูแลเรื่องความปลอดภัยได้มาตรฐานมากขึ้น เป็นต้น จึงจะช่วยเป็นปัจจัยบวกให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมไมซ์ เพื่อเพิ่มการส่งมอบคุณค่าในรูปแบบที่สร้างสรรค์เพิ่มขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างครอบคลุมมากขึ้นจนกลายเป็นต้นทุนที่สำคัญของพื้นที่ภาคใต้

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากลจะต้องลงรายละเอียดของศักยภาพในแต่ละส่วนของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือควรได้รับการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ความหลากหลายของชาติพันธุ์ รวมทั้งพระพุทธศาสนา ภาคกลางควรได้รับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม อารยธรรมความเก่าแก่ของอารยธรรมสุโขทัย อโยธยา และกรุงรัตนโกสินทร์ และประเพณีการแข่งขันเรือ ภาคอีสานควรได้รับการส่งเสริมกิจกรรมความเชื่อที่ผูกโยงกับวิถีชีวิตพื้นบ้าน รวมทั้งประเพณีต่าง ๆ

และภาคใต้ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับหนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก และความหลากหลายทางศาสนา อีกทั้งประเพณีการแข่งขันเรือ เพราะฉะนั้น การสังเคราะห์บทความทำให้เกิดแรงจูงใจ ให้เกิดแนวทางในการนำไปออกแบบแนวคิดการจัดงานหรือกิจกรรมในอุตสาหกรรมไมซ์อย่างสร้างสรรค์ โดยให้ความสำคัญกับการผูกโยงเรื่องราวจากพื้นฐานทางภูมิศาสตร์ ประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชน จนกลายเป็นความรู้ใหม่สำหรับนักพัฒนากิจกรรมและหน่วยงานภาครัฐที่สามารถกำหนดนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมไมซ์ ดังนี้

M = Meetings หมายถึง การจัดประชุมที่สามารถออกแบบอย่างสร้างสรรค์และมีการบริการอย่างมืออาชีพ สะท้อนผ่านศิลปวัฒนธรรมในเชิงเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นของแต่ละภูมิภาค เพื่อให้การประชุมแต่ละครั้งสามารถมอบประสบการณ์ เช่น การแต่งกายของบุคลากรตามแบบฉบับของแต่ละภาค การออกแบบพื้นที่จัดประชุมย้อนยุค เป็นต้น

I = Incentives หมายถึง การส่งมอบประสบการณ์จากการท่องเที่ยวที่เป็นรางวัล ด้วยการนำเสนอเส้นทางหรือสถานที่ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคในมุมมองใหม่ ๆ ของสังคมหรือชุมชนในแต่ละภูมิภาค ด้วยการเชื่อมโยงเรื่องราวตั้งแต่ประวัติศาสตร์ สถานที่ อาหาร ชุมชน ประเพณีวัฒนธรรม เพื่อสร้างความประทับใจให้กับผู้ร่วมเดินทางมีอารมณ์ร่วมอย่างลึกซึ้งต่อกิจกรรมและสามารถส่งต่อความประทับใจด้วยการนำไปขยายต่อเพื่อสื่อสารเชิญชวนเพื่อนร่วมงานหรือครอบครัวให้กลับมาสัมผัสครั้งต่อไป เช่น การกำหนดธีมการนำเที่ยวในแต่ละภูมิภาคแบบครบทุกมิติ ทั้งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชุมชน อาหารพื้นเมือง สถานที่ท่องเที่ยวทั้งแบบประวัติศาสตร์ หรือทะเลภูเขา ของฝากประจำถิ่น

C = Conventions หมายถึง การทำข้อตกลงหรือ MOU ระหว่าง ภาคประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศเพื่อดึงการจัดการแสดงสินค้าและประชุมสัมมนาในระดับโลก มาจัดในประเทศไทย โดยการนำจุดเด่นทั้งทางภูมิประเทศ ประเพณีวัฒนธรรม และความพร้อมด้านมาตรฐานการบริการ เป็นสิ่งจูงใจ โดยมีรายละเอียดในการสอดแทรกเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเข้าไปในการจัดงานเพื่อเป็นการสร้างอิทธิพลทางความคิดต่อผู้เข้าร่วมงาน ให้เกิดการยอมรับในมาตรฐานสากล เช่น การประชุมผู้นำเอเปค ที่กรุงเทพฯ ได้มีการเสิร์ฟเมนูสำรับไทยสู่ความยั่งยืน โดยใช้ความหอมมะลิไทย แกงมัสมั่นเนื้อโคขุนโพนยางคำ และปลากุเลาตากใบ โดยเชฟมาผู้รังสรรค์

E = Exhibitions หมายถึง การจัดนิทรรศการโดยการนำเสนอเนื้อหาที่สามารถถ่ายทอดเอกลักษณ์ของแต่ละภาคที่สามารถบอกเล่าเนื้อหาที่สร้างสรรค์ เพื่อสร้างทัศนคติหรือแรงจูงใจให้อยากไปสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงการนำเสนอสินค้าและบริการจากชุมชน ท้องถิ่นที่ถูกสร้างมูลค่าแล้วมานำเสนอต่อสาธารณชน เช่น การจำลองชุมชนไทยทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้และภาคอีสาน ให้มีทั้งกิจกรรมการละเล่นพื้นบ้าน

การทำอาหารพื้นบ้าน การประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ การใส่ชุดประจำท้องถิ่น การจัดแสดง และจำหน่ายสินค้าที่ได้ถูกพัฒนาจนกลายเป็นคุณภาพมาตรฐานให้เป็นสินค้า GI ประจำแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น

สรุป

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมไมซ์จากชุมชนสู่สากลจะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไรมิได้ถูกกำหนดด้วยลักษณะทางภูมิชุมชนของไทย แต่ขึ้นอยู่กับรูปแบบ วิธีการ การนำเสนอกิจกรรมที่น่าสนใจ อันอาศัยต้นทุนทางกายภาพของพื้นที่ทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสานหรือตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยทุกภาคในประเทศไทยต่างมีทั้ง ศิลปวัฒนธรรม จิตรกรรม หัตถกรรม อารยธรรมเก่าและร่วมสมัย กลุ่มชาติพันธุ์ อาหารและภาษาต่าง ๆ ล้วนแล้วมีเอกลักษณ์แตกต่างกันโดยนัยยะตามลักษณะพื้นที่การนำเสนอเรื่องราวเพื่อบอกเล่า หรือเชิญชวนนักเดินทางจากกลุ่มธุรกิจใ่อุตสาหกรรมไมซ์ ต้องใส่ความคิดสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจ หรือ สร้างอิทธิพลทางความคิด เพื่อเกิดเป็นกระแสแห่งจุดหมายของนักเดินทางไมซ์ พร้อมสร้างความเชื่อมั่นด้านความมั่นคง ปลอดภัย มาตรฐานการบริการ สาธารณูปโภค เพื่อส่งมอบคุณค่าในด้านต่าง ๆ ทั้งคุณค่าด้านประโยชน์ คุณค่าด้านอารมณ์ คุณค่าด้านผลประโยชน์ และคุณค่าด้านเวลา ให้สามารถไปแข่งขันในตลาดโลกได้

พร้อมทั้งศึกษาตลาด และความเป็นไปได้เพื่อการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ร่วมงานหรือนักท่องเที่ยว เพิ่มศักยภาพสร้างความประทับใจได้มากขึ้น และดึงดูดงานประชุมและนิทรรศการ หรืองานกิจกรรมระดับโลกที่จะเข้ามาสู่ประเทศไทย การสร้างคุณค่าที่มีความแตกต่างและมีเอกลักษณ์ พร้อมความแปลกใหม่ จะเป็นการเพิ่มโอกาสของผู้จัดงานทั้งภายในประเทศและผู้จัดภายนอกประเทศที่เล็งเห็นความสำคัญของศักยภาพที่มีอยู่ สร้างความสำเร็จทำให้การบรรลุเป้าหมายของการจัดการงานเป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง ดังนั้น ชุมชนไทยที่อยู่กับลักษณะพื้นที่มีสิ่งดี ๆ มากมายที่รอคอยโอกาสการนำเสนอความเป็นตัวตนในสายตาของประชากรโลกให้มาเยือนและสัมผัสกลิ่นไอของพลังวิถีชีวิต ความเชื่อ มรดกทางภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม อารยธรรม และประเพณีที่งดงาม เป็นต้น ประเทศไทยจะกลายเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทางการแข่งขัน และพัฒนาชุมชนสู่สากลได้อย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม. (2559). *วัฒนธรรมวิถีชีวิตและภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ: บริษัท
รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด.
- กิตติศักดิ์ กลิ่นหมื่นไวย. (2561). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน
ท่ามะโออำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้*,
6(1), 131-148.
- จันทร์ทิพย์ ลิ้มทอง. (2554). *การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาภาคสนาม:
ภาคกลาง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุขฎี ช่วยสุข และดลฤทัย ไกวรรณะกุล. (2558). การพัฒนาศักยภาพอุตสาหกรรมไมซ์
ในจังหวัดขอนแก่นเพื่อบริการเป็นไมซ์ซีดีของประเทศ. *วารสารการ
บริการและการท่องเที่ยวไทย*, 10(1), 15-29.
- บริษัท แดช เอ็มวี จำกัด. (2565). *รู้จักกับธุรกิจไมซ์ (MICE) ทำไมถึงมีความสำคัญ*.
สืบค้น 9 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.dashmv.com/what-is-mice>
- ผาสุข อินทรารุช. (2545). *ร้อยรอยวัฒนธรรมอินเดียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
โบราณคดีและประวัติศาสตร์ไทย ฉบับครูสังคัม*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง.
- พิพัฒน์ จรัสเพชร. (2564). พฤติกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์: อิทธิพลที่มีต่อเรือนพื้นถิ่นใน
ภาคเหนือของไทย. *วารสารพัฒนศิลป์วิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
กระทรวงวัฒนธรรม*, 5(2), 96-115.
- ลิปิกร มาแก้ว. (2558). *ประเพณีและวัฒนธรรมล้านนา*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (2537). *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ
เล่มที่ 18 เรื่องที่ 1 สภาพแวดล้อมกับการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ภาคเหนือ*. สืบค้น
9 มิถุนายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/gHIsT>
- สถาบันวัฒนธรรมศึกษา. (2561). *มรดกภูมิปัญญาอีสาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Shopback. (2565). *เที่ยวภาคใต้ 101: คู่มือคนหัดเที่ยวภาคใต้ + ที่เที่ยวภาคใต้ที่เป็น a
must!*. สืบค้น 9 มิถุนายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/OWP0H>
- Tan Cheong, S. R. (2007). *A Comparative Analysis of MICE Destinations
between Macau and Singapore*. Las Vegas: University of Nevada.

Xin, J., et al. (2008). China's second-tier cities as exhibition destinations. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 22(4), 552-568.